

ORIGINAL RESEARCH PAPER

Design and validation of the problem-oriented curriculum model with emphasis on the role of life skills in the first year of high school

Asghar Naghipour^{*1}, javad Keyhan²

1. Department of Educational Sciences, Faculty of Human Sciences, Islamic Azad University, Urmia Branch. Iran

2. Department of Educational Sciences, Faculty of Human Sciences, Islamic Azad University, Urmia Branch. Iran

ABSTRACT

Keywords:

Life skills
problem-based curriculum
communication and personal
skills.

1 . Corresponding author

asgharnaghipour12@gmail.com

Background and Objectives: This research was carried out to design and validate a problem-oriented curriculum model emphasizing the role of life skills in the first year of secondary school. **Methods:** The research method is mixed and exploratory. In the qualitative part, the qualitative content analysis method was used to design the model; in the quantitative part, the survey method was used to validate the model. The data was collected through upstream documents and scientific texts in 2000-2023. The method of data analysis in the qualitative part was inductive coding, and in the quantitative part, confirmatory factor analysis of the descriptive indices of mean, standard deviation, and Kendall's inferential test (W). After obtaining the proposed model through a researcher-made questionnaire, opinions were sought from 16 experts using the purposeful sampling method to validate the model. **Findings:** Among the results obtained in this research, 70 core codes were related to the characteristics of the target elements: content, teaching, learning activities, grouping, resources, time, place, and evaluation. In the quantitative stage, after the confirmatory factor analysis, the researcher-made questionnaire was carried out by PLS software, and the obtained model, with 70 variables, was validated and presented after confirmatory factor analysis and proper fit, as well as checking the agreement of the experts. **Conclusion:** As a result, implementing the problem-oriented curriculum plan emphasizing the role of the life skills of the first secondary students obtained in the first secondary schools can be very effective and in line with the educational goals.

ISSN (Online): 2980-7948

DOI: 10.48310/jcdr.2024.15847.1082

Received: 2024-02-19

Reviewed: 2024-09-05

Accepted: 2024-09-21

pp: 65-80

Citation (APA): Naghipour, A., & Keyhan, J. (2024). Design and validation of the problem-oriented curriculum model with emphasis on the role of life skills in the first year of high school. *Journal of research in curriculum studies*, 4(6), 65-80 .

<https://doi.org/10.48310/jcdr.2024.15847.1082>

طراحی و اعتبار سنجی الگوی برنامه درسی مساله محور با تاکید بر نقش مهارت های زندگی در دوره اول متوسطه

مقاله پژوهشی

نقی پور اصغر^{۱*}، جواد کیهان^۲

۱. گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه. ایران.

۲. گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه. ایران.

چکیده

پیشینه و اهداف: این تحقیق باهدف طراحی و اعتبار سنجی الگوی برنامه درسی مساله محور با تاکید بر نقش مهارت های زندگی در دوره اول متوسطه انجام شد. **روش ها:** روش پژوهش از نوع آمیخته و طرح اکتشافی است. در بخش کیفی از روش تحلیل محتوای کیفی جهت دار برای طراحی الگو و در بخش کمی از روش پیمایشی برای اعتبارسنجی الگو استفاده شد. داده ها از طریق اسناد بالادستی و متون علمی در بازه زمانی ۲۰۲۳-۲۰۰۰ گردآوری گردید. روش تحلیل داده ها در بخش کیفی کدگذاری استقرایی و در بخش کمی، تحلیل عاملی تأییدی شاخص های توصیفی میانگین، انحراف معیار و آزمون استنباطی کندال (W) بود. پس از دستیابی به الگوی پیشنهادی از طریق پرسشنامه محقق ساخته با ۱۶ نفر از صاحب نظران به روش نمونه گیری هدفمند جهت اعتبار سنجی الگو نظرخواهی شد. **یافته ها:** از جمله نتایج به دست آمده در این پژوهش، ۷۰ کد محوری مربوط به ویژگی های عناصر هدف، محتوا، تدریس، فعالیتهای یادگیری، گروه بندی، منابع، زمان، مکان و ارزشیابی بود. در مرحله کمی پس از تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه محقق ساخته توسط نرم افزار PLS انجام شد و الگوی بدست آمده، با ۷۰ متغیر، پس از تحلیل عاملی تأییدی و برازش مناسب و همچنین بررسی توافق صاحب نظران، اعتبار سنجی و ارائه شد. **نتیجه گیری:** در نتیجه پیاده سازی طرح برنامه درسی مورد نظر با تاکید بر نقش مهارت های زندگی دانش آموزان اول متوسطه بدست آمده در مدارس اول متوسطه، می تواند در راستای اهداف آموزشی بسیار موثر واقع شود.

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.48310/jcdr.2024.15847.1082

واژه های کلیدی:

مهارت های زندگی، برنامه درسی مساله محور، مهارت های ارتباطی، مهارت های فردی. مهارت های فکری
۱. نویسنده مسئول
asgharnaghipour12@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲-۱۱-۳۰ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳-۰۶-۱۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳-۰۶-۳۱ شماره صفحات: ۶۵-۸۰

COPYRIGHTS

©2024 *Naghipour & Keyhan*. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, as long as the original authors and source are cited. No permission is required from the authors or the publishers.

مقدمه

برنامه درسی به عنوان عنصر اساسی سیستم آموزشی نقش مهمی در توسعه دانش، مهارت‌ها و انگیزه دانش‌آموزان دارد (حسینی، ۱۳۹۹). این برنامه نه تنها به ایجاد محیط آموزشی جامع و تعامل‌پذیر کمک می‌کند، بلکه مهارت‌های تفکر تحلیلی و انتقادی را نیز تقویت می‌نماید (گرشاسبی و همکاران، ۱۴۰۰؛ وان تاسل-باسکا و وود، ۲۰۲۳). برنامه درسی مساله‌محور به دانش‌آموزان امکان می‌دهد تا با مسائل واقعی روبه‌رو شده و مهارت‌های عملی و تئوریک خود را توسعه دهند (جلیلی نیا و احمدی، ۱۴۰۰؛ کاکابرایی و مرادی، ۱۳۹۶). همچنین این برنامه‌ها با تأکید بر مهارت‌های اجتماعی و اخلاقی، دانش‌آموزان را به شهروندانی مسئول تبدیل می‌کنند (هریس و همکاران، ۲۰۲۰). طراحی چنین برنامه‌هایی برای دوره متوسطه کلید اصلی برای تقویت مهارت‌ها و آمادگی دانش‌آموزان برای آینده است (رمضی، ۱۴۰۱). تحقیقات مرتبط به طراحی و اعتبارسنجی این برنامه‌ها، به بهبود کیفیت آموزش و تقویت مهارت‌های زندگی کمک می‌کند (کریمی و فکری، ۱۳۹۲؛ رحیمی و همکاران، ۱۳۹۵).

تحقیقات مختلف نشان داده‌اند که برنامه‌های درسی مساله‌محور تأثیرات مثبتی بر یادگیری دانش‌آموزان دارد. پژوهش‌ها حاکی از آن است که این نوع برنامه‌ها باعث تقویت مهارت‌های تفکر انتقادی و تحلیلی در دانش‌آموزان می‌شود (وان تاسل-باسکا و وود، ۲۰۲۳). همچنین، برنامه‌های درسی که بر حل مسائل واقعی تأکید دارند، مهارت‌های اجتماعی و اخلاقی دانش‌آموزان را بهبود بخشیده و آن‌ها را برای چالش‌های زندگی و اجتماع آماده می‌کند (هاریس، جونز و کریک، ۲۰۲۰). با این حال، در حوزه برنامه‌ریزی درسی مساله‌محور، خلأهایی نیز وجود دارد؛ به‌ویژه در تطابق این برنامه‌ها با نیازهای فرهنگی و آموزشی مختلف، هنوز مطالعات محدودی صورت گرفته است. نوآوری این پژوهش در ارائه یک الگوی بومی برنامه درسی مساله‌محور است که بر اساس نیازهای خاص دانش‌آموزان در دوره متوسطه طراحی شده و به‌طور خاص بر توانمندسازی آنان در مواجهه با مسائل واقعی تأکید دارد. دستاورد اصلی این تحقیق، طراحی چارچوبی است که مهارت‌های فکری و عملی دانش‌آموزان را به‌طور هم‌زمان تقویت می‌کند. تأکید بر تحقیقات در زمینه طراحی و اعتبارسنجی الگوی برنامه درسی مساله‌محور با تأکید بر مهارت‌های زندگی نشان از پیگیری دقیق و انگیزه برای بهبود فرآیند آموزش و یادگیری دانش‌آموزان دارد. تحقیقات در این زمینه نقش بسزایی در ساختاردهی و توسعه اجزای کلان برنامه درسی ایفا می‌کند و به ما امکان می‌دهد تا به سازماندهی درست و مؤثر آموزش‌ها بپردازیم تا دانش‌آموزان با مهارت‌های لازم برای مواجهه با چالش‌های زندگی مسلح شوند. بنابراین امید می‌رود که نتایج حاصله گامی نه‌چندان بزرگ ولی مؤثر می‌تواند در پیشبرد اهداف آموزش و پرورش و کلیه دست‌اندرکاران ذیربط داشته باشد. با عنایت به تبیین متغیرهای پژوهش و بذل توجه به ادبیات پژوهش که از فقر پژوهشی در زمینه موضوع فوق حکایت می‌کند، تحقیق حاضر در پی آن است که به طراحی و اعتبارسنجی الگوی برنامه درسی مساله‌محور با تأکید بر نقش مهارت‌های زندگی در دوره اول متوسطه بپردازد.

سوالات تحقیق

- ۱) ویژگی‌های مولفه‌های برنامه درسی مساله‌محور با تأکید بر مهارت‌های زندگی کدام است؟
- ۲) الگوی پیشنهادی برنامه درسی مساله‌محور با تأکید بر مهارت‌های زندگی دور اول متوسطه کدام است؟
- ۳) اعتبار الگوی پیشنهادی برنامه درسی مساله‌محور با تأکید بر مهارت‌های زندگی دور اول متوسطه از دیدگاه معلمان تا چه اندازه است؟

¹ VanTassel-Baska & Wood

² Harris, Jones & Crick

ولی پور و همکاران (۱۳۹۲)	مehوش ورنونسفارانی و همکاران (۱۳۹۱)	تجفی و همکاران (۱۳۹۱)	عاشوری و همکاران (۱۳۹۱)	محمودی، بهروزسرچشمه ، کریمی، انصاری شهیدی و (۱۳۹۱)	غریبی و قلی زاده، (۱۳۸۶).	میرزمانی ، آژور، دولشاهی و عسکری.. (۱۳۹۱)	بابادی و مشکاتی. (۱۳۹۰).	صفاریه (۱۳۹۴)	بندک، ملکی، عباس پور و ابراهیمی قوام، (۱۳۹۴).	بندک، ملکی، عباس پور و ابراهیمی قوام، (۱۳۹۴).	بندک، ملکی، عباس پور و ابراهیمی قوام، (۱۳۹۴).
ارتباطات میان فردی	روابط بین فردی بهداشت و سلامت جسمی	داشتن وضعیت مناسب	تصمیم گیری در خود	توانمندی در تصمیم گیری	مشارکت فرد در فعالیت های اجتماعی	مهارت های خود نظاره گری فردی توانایی تصمیم گیری توانایی مسئله	شناخت ها عزت نفس خودکارآمدی توانایی حل مسئله مکانیزم ها مقابله حل مسئله	ایجاد روابط بین فردی و موثر	افزایش عزت نفس تاب آوری خودکارآمدی تحصیل تصمیم گیری رویدادهای زندگی شخصی	توانایی ارزیابی عزت نفس تاب آوری خودکارآمدی تحصیل تصمیم گیری رویدادهای زندگی شخصی	توانایی ارزیابی عزت نفس تاب آوری خودکارآمدی تحصیل تصمیم گیری رویدادهای زندگی شخصی
ارتباطات اجتماعی	روانی و سلامت جسمی	موتور	پذیرش مسئولیت	پذیرش مسئولیت	برقراری روابط صمیمی بین فردی	آگاهی از توانایی مسئله	مقابله حل مسئله	حل تعارض ها و کشمکش ها	حل تعارض ها و کشمکش ها	توانایی غلبه کردن، یا سازگاری و کنار آمدن با مشکلات	توانایی غلبه کردن، یا سازگاری و کنار آمدن با مشکلات
استرس	داشتن هدف	عزت نفس	مهارت های	مهارت های	روشن تفکرات ارتباطات غیر کلامی	تاثیرات اجتماعی مقاومت در برابر تاثیرات اجتماعی	مقابله با هیجانات منفی و استرس	تصمیم گیری	تصمیم گیری	کنار آمدن با مشکلات	کنار آمدن با مشکلات
مقابله با هیجان	در زندگی	برقراری ارتباط	خود مشکل	خود مشکل	تشخیص مسئله	مقابله با استرس، افسردگی، خشم و ناکامی	تصمیم گیری	اضطراب و استرس	اضطراب و استرس	اضطراب و استرس	اضطراب و استرس
تفکر خلاق	تفکر خلاق و انتقادی	مطلوب تعیین هدف	جرات ورزی	جرات ورزی	ارزیابی و تحلیلی اطلاعات	اثربخشی آموزش	مقیاس مهارت های زندگی: تدوین و	ضرورت آموزش	ضرورت آموزش	مهارت های زندگی	مهارت های زندگی
تفکر نقاد	تفکر نقاد	شناسایی ارزش تعیین و	جرات ورزی	جرات ورزی	اطلاعات	تعمیم، هدف	هنجاربانی،	بررسی	بررسی	تاثیر آموزش	تاثیر آموزش
مقایسه تاثیر	تاثیر آموزش	نقش مهارت های زندگی	اثربخشی آموزش	اثربخشی آموزش	سطح مهارت های زندگی	اثربخشی آموزش	مقیاس مهارت های زندگی: تدوین و	ضرورت آموزش	ضرورت آموزش	مهارت های زندگی	مهارت های زندگی
آموزش	مهارت های زندگی	در پیش بینی سلامت روان	مهارت زندگی	مهارت زندگی	دانش آموزش راهنمایی و متوسطه	مهارت های زندگی	کاهش علائم	مهارت های زندگی	مهارت های زندگی	خودکارآمدی	خودکارآمدی
مهارت های زندگی	میزان مهارت های زندگی	دانش آموزش	سلامت روان	اجتماعی	متوسطه	کاهش علائم	کاهش علائم	مهارت های زندگی	مهارت های زندگی	خودکارآمدی	خودکارآمدی

السامدانی ^۵ همکاران (۲۰۲۲)	رونکاینن ^۶ همکاران (۲۰۲۱)	شک ^۴ همکاران (۲۰۲۱)	فورستر ^۳ همکاران (۲۰۲۰)	ماتده و همکاران (۲۰۲۱)	یون ^۲ همکاران (۲۰۲۱)	گیم ^۱ (۲۰۲۱)	عرب گل و همکاران (۱۳۸۴)	شیخ الاسلامی و همکاران (۱۳۹۵)	حنیفی و همکاران (۱۳۹۰)
ایجاد عزت نفس مثبت حل مشکل نظم دهی و خود کفایتی همکاری و مشارکت	تصمیم گیری ایجاد انگیزه در خود پذیرش مسئولیت ارتباط مثبت با دیگران	ایجاد و گسترش اعتماد و روابط حمایتی دو جانبه پاسخ دهی مناسب به علائم هیجانی مدیریت استرس	مذاکره ایرا وجود رفتارهای دوستانه برقراری روابط با دیگران	مهارت پردازش و کسب اطلاعات توانایی تصمیم گیری ایفای نقش	فهم و قدردانی از تعامل فرهنگی بروز مسولیت های جهانی تلاش برای صلح و آشنایی با حقوق بشر	سازگاری با مقتضیات و مسائل و دشواری های زندگی	همکاری و کار گروهی شناخت احساسات و توانایی های خود شناسایی راه های کلامی و غیر کلامی کسب شناخت بیشتر در ابراز احساسات و هیجانات خود و حالاته هیجانی دیگران	دست یابی به خودکارآمدی نظم دهی انگیزش	مهارت پیشگیری از آسیب اجتماعی خود آگاهی ارتباط بین فردی حل مسئله تصمیم گیری توانایی شخص در مواجهه به انتظارات و دشواری های زندگی روزمره رفتارهای ارتباطی مثبت با
چرخش کلاس های درس زبان انگلیسی: تأثیرات بر	یادگیری زندگی تا مهارت های ورزش: از یادگیری در	والدین از معلمان و نوجوانان، پرورش پرورش	مطالعه زندگی: مهارت های برنامه ریزی	افزایش رفاه زندگی برای مهارت های اولین مداخله	توسعه ارتباط و زندگی، معنی در	دبستان دانش آموزان زندگی برای مهارت های توسعه برنامه	عملکرد زندگی بر مهارت های آموزش اثر برنامه	دانش آموزان خودپنداره ی زندگی بر مهارت های تأثیر آموزش	مهارت های (والدین) و بزرگسالان بین آموزش بررسی رابطه

¹ Gim

² Yuen

³ Forester

⁴ Shek

⁵ Ronkainen

⁶

تیاهی و کوماری (۳۰۲۰)	جواد پور، عزیزی و نوروززاده، (۱۳۹۳).	اسدی، السادات و آتش پور، (۱۳۹۰).	ادیب منش، مرزبان و صدر، (۱۴۰۰).	پاکدامن ساوچی، گنجی، و احمدزاده، (۱۳۹۱).	نجفی، بیگدلی، ایمان اله، دهشیری، و رحیمیان بوگر، (۱۳۹۲).	احمدی، عصاره و عبدالملکی، (۱۳۹۱).
رفتار اجتماعی مثبت عزت نفس سازگاری و مقابله مناسب با معلمان تصمیم گیری حل مسئله سازگاری مدرسه ای	توانایی هایی که زمینه سازگاری و رفتار مثبت و مفید را فراهم می آورند. روبرو شدن با مشکلات روزانه توانایی حل مسئله توانایی ارتباط موثر توانایی روابط بین فردی توانایی تصمیم گیری توانایی تفکر	حل مشکلات و مسائل مربوط به زندگی و ارزش ها توانیها فرد بر مقابله موثر و پرداختن به کشمکش های زندگی سازگاری و حل چالش های روزمره و تکالیف روز افزون مهارت های ارتباطی، تفکر	رویارویی با مشکلات زندگی مهارت های زیستن حل مسئله در موقعیت های مختلف و جدید زندگی و چگونگی مواجه شدن با تفکرها و چالش های هزاره سوم فقدان مهارت ها و توانایی های عاطفی تصمیم گیری	سازگار کردن بهتر و موثرتر افراد با چالش ها و مسائل زندگی مقاومت در برابر تبلیغات ارتقای شایستگی مقابله با اضطراب خشم و ناگامی احترام به دیگران مهارت ابراز وجود	توانایی مثبت و سازگاری بر خورد با چالش ها و درخواست های روزمره عزت نفس خود آرمی تفکر انتقادی توانایی حل مسئله درک خود و مهارت های اجتماعی برقراری ارتباط مطلوب تعین هدف	داشتن تفکر خلاق تصمیم گیری و حل مسئله تفکر خلاق و تفکر انتقادی تفکر انتقادی مقابله با هیجان و مقابله با استرس
کسب مهارت های زندگی از طریق رسانه های اجتماعی	میزان تحقق اهداف مهارت های زندگی در دانش آموزان	تأثیر آموزش مهارت های زندگی بر هوش معنوی دانش آموزان	طراحی الگوی مطلوب برنامه درسی ارتقای مهارت های	تأثیر آموزش مهارت های زندگی بر انگیزش پیشرفت و	پیش بینی آسیب های اجتماعی بر اساس مهارت های زندگی	بررسی تأثیر الگوی بدیعه پرداز بر میزان دانش، مهارت و

در مرحله کد گذاری محوری از مجموع ۲۲۸ مولفه ۱۲۱ مولفه تکراری بودند و حذف شدند و در مجموع ۱۰۷ مولفه بدست آمد طی کدگذاری انتخابی از کدهای محوری در مجموع ۵ مولفه اصلی به شرح جدول ۲، بدست آمد.

جدول ۲. کد گذاری محوری و انتخابی

مولفه اصلی	مولفه های مرتبط
۱- مهارت های فردی	خودآگاهی، انتخاب هدف های واقعی زندگی، حفظ تعادل روانی و عاطفی در مقابل فشارهای محیطی، مدیریت احساسات، خودنظمی، خودپنداره، اعتماد به نفس، اداره زندگی، آگاهی از هویت شخصی، افزایش و نگهداری عزت نفس، واضح سازی ارزش ها، رشد معنوی در زندگی، ایجاد عزت نفس مثبت، نظم دهی و خودکفایی، تصمیم گیری، حل مسائل
۲- مهارت های ارتباطی	برقراری روابط سالم با دیگران، مهارت های دوست یابی، تبادل دانش و همکاری های چندملیتی، ارتباط بین فردی، مهارت های ارتباطی، بیان واضح و روشن تفکرات، ارتباطات کالمی و غیرکالمی، برقراری ارتباط با

دیگران، ایجاد و گسترش اعتماد و روابط حمایتی دوجانبه، پاسخ‌دهی مناسب به علائم هیجانی، و ایجاد ارتباط مثبت با دیگران	
۳- مهارت‌های اجتماعی	شهروند مسئول بودن، شهروند جهانی بودن، مشارکت و همکاری، انجام مسئولیت‌های اجتماعی، انجام تصمیم‌گیری‌های صحیح، حل تعارض‌ها و کشمکش‌ها، مشارکت فرد در فعالیت‌های اجتماعی، بروز مسئولیت‌های جهانی، تلاش برای صلح و آشنایی با حقوق بشر
۴- مهارت‌های تفکری	تفکر خلاق، تفکر نقادانه، مهارت تفکر پیچیده، انجام تصمیم‌گیری، حل مسئله، و تفکر خودآگاه
۵- مهارت‌های جسمی و روانی	جرات ورزی، ایجاد انگیزه در خود، مدیریت استرس، کنترل فشار روحی و روانی، و داشتن هدف در زندگی

جدول ۲ نتایج کدگذاری محوری و انتخابی را نشان می‌دهد که از تحلیل ۱۰۷ مولفه به ۵ مولفه اصلی تقلیل یافته‌اند. این پنج مولفه شامل مهارت‌های فردی، ارتباطی، اجتماعی، تفکری، و جسمی و روانی هستند. مهارت‌های فردی به خودآگاهی، اعتماد به نفس، و مدیریت احساسات توجه دارند و به تقویت عزت نفس و خودکفایی کمک می‌کنند. مهارت‌های ارتباطی بر توانایی‌های برقراری ارتباط مؤثر و ایجاد روابط حمایتی دو جانبه تأکید دارند. مهارت‌های اجتماعی شامل مسئولیت‌پذیری، مشارکت اجتماعی، و تلاش برای صلح است. مهارت‌های تفکری به تفکر خلاق، نقادانه، و حل مسئله مربوط می‌شود، و مهارت‌های جسمی و روانی به جرات‌ورزی، مدیریت استرس، و کنترل فشار روحی و روانی پرداخته و به داشتن هدف در زندگی و ایجاد انگیزه در خود کمک می‌کنند.

سوال ۲). الگوی پیشنهادی برنامه درسی مساله محور با تاکید بر مهارت های زندگی دور اول متوسطه کدام است؟

پس از جمع‌بندی و کدگذاری مجدد یافته‌های بخش‌های پیشین پژوهش، یعنی سندکاو و مصاحبه با معلمان، الگو مورد نظر، استخراج شد (جدول ۱).

جدول ۳. الگوی معتبر برنامه درسی مساله محور با تاکید بر نقش مهارت های زندگی در دوره اول متوسطه		
۱- هدف (۶ مورد)	۲- محتوی (۱۴ مورد)	۳- فعالیت‌های یادگیری (۶ مورد)
تدریس مهارت‌های خودآگاهی	آشنایی با روش‌های تعیین و تنظیم اهداف واقعی	ایجاد دفترچه هدف‌گذاری شخصی
ارتقاء مهارت‌های ارتباطی در دانش‌آموزان	در زندگی شخصی و حرفه‌ای.	توسط دانش‌آموزان
از طریق فعالیت‌های گوناگونی	تمرین در تعیین اهداف قابل‌دستیاب و مدیریت	برگزاری گفتگوهای گروهی در کلاس
تأکید بر مشارکت و همکاری دانش‌آموزان	زمان برای رسیدن به آن‌ها.	با موضوعات مرتبط با مهارت‌های
در فعالیت‌های	آموزش راهکارها برای حفظ تعادل روانی و	ارتباطی و تشویق دانش‌آموزان به به
ارتقاء تفکر خلاق و تفکر نقادانه در	عاطفی در مواجهه با فشارهای مختلف زندگی.	اشتراک گذاری دیدگاه‌ها و تجارب
دانش‌آموزان	آموزش مهارت‌های مدیریت احساسات و ارتقاء	شخصی.
ارتقاء مهارت‌های جسمی و روانی	خودآگاهی در موقعیت‌های مختلف.	اجرای نمایش‌های کوتاه توسط
دانش‌آموزان	آموزش مهارت‌های ارتباطی کالمی و غیرکالمی.	دانش‌آموزان با موضوعاتی مانند حل
	تمرین در برقراری روابط سالم و حمایتی با	تعارض‌ها و کشمکش‌ها در محیط‌های
	دیگران و شناسایی شبکه‌های اجتماعی مفید.	اجتماعی.
	ارائه روش‌ها برای تقویت اعتماد به نفس و ایجاد	حل مسئله گروهی با استفاده از
	خودپنداره مثبت.	روش‌های تفکر نقادانه برای حل
	آشنایی با هویت شخصی و ارزش‌های شخصی	مسائل گره‌افکن و پیچیده.
	جهت افزایش و نگهداری عزت نفس.	برگزاری جلسات ورزشی یا
		روان‌شناسی به منظور تقویت
		مهارت‌های جسمی و روانی

آموزش مهارت‌های تفکر خلاق، تفکر نقادانه و تفکر پیچیده.	دانش‌آموزان و افزایش آگاهی آنها از اهمیت سلامتی روانی و جسمی.
تمرین در انجام تصمیم‌گیری‌های صحیح و حل مسائل به شیوه‌های مختلف.	
تشویق به مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی و مسئولیت‌های جهانی.	
آموزش مهارت‌های مذاکره، حل تعارض‌ها و کشمکش‌ها به صورت سازنده.	
آشنایی با راهکارها برای مدیریت استرس و کنترل فشار روحی و روانی.	
توسعه مهارت‌های مدیریت استرس و ایجاد انگیزه در خود و دیگران.	
۴- عنصر روش های یادگیری (۵ مورد)	۶- عنصر زمان (۶ مورد)
استفاده از فعالیت‌های تعیین هدف و تدوین برنامه شخصی	هر هفته یک جلسه اختصاصی برای توسعه مهارت‌های فردی به ویژه خودشناسی و تعیین اهداف شخصی.
برگزاری جلسات گفتگو و تعامل گروهی در کلاس	اختصاص دادن زمان مشخص در برنامه هفتگی برای اجرای فعالیت‌های خودشناسی و تعیین اهداف.
اجرای فعالیت‌های گروهی مانند نقش‌آفرینی و حل مسائل گروهی	دو هفته یک بار برگزاری جلسات گفتگو و تبادل نظر در کلاس.
اجرای تمرینات تفکر نقادانه و حل مسائل گروهی	هر ماه یک پروژه گروهی برای تقویت مهارت‌های اجتماعی و حل تعارض‌ها.
انجام فعالیت‌های ورزشی و روان‌شناختی در کلاس	هر جلسه تدریس با تأکید بر تفکر نقادانه و حل مسائل.
	هر هفته یک جلسه برگزاری فعالیت‌های جسمی و آرامشی.
۷- گروه بندی (۱۰ مورد)	۸- مواد، منابع و ابزار یادگیری (۵ مورد)
فعالیت‌ها برای تقویت خودنظمی و تعیین اهداف شخصی.	منابع مرتبط با توانایی‌های آرامشی و مدیریت استرس
توسعه مهارت‌های اعتماد به نفس و اثبات توانمندی فردی.	منابع مرتبط با مهارت‌های ارتباطی و توانایی‌های گفتاری
ارائه فعالیت‌های گفتگو و تبادل نظر با هدف تقویت مهارت‌های گفتمان و گوش دادن مؤثر.	منابع مرتبط با تفکر نقادانه و تصمیم‌گیری
پروژه‌ها و تمریناتی برای توسعه مهارت‌های نوشتاری و بیان نظر.	منابع مرتبط با توسعه مهارت‌های فردی و تعیین اهداف
فعالیت‌ها و بازی‌ها برای تقویت همکاری و حل تعارض در گروه‌ها.	منابع مرتبط با مهارت‌های اجتماعی و حل تعارض
پروژه‌های گروهی با موضوعات اجتماعی جهت توسعه مهارت‌های اجتماعی.	
تدریس مطالب با رویکرد تفکر نقادانه و تشویق دانش‌آموزان به حل مسائل.	

انجام تمرینات تفکر خلاق به منظور ترغیب به ایده پردازی.

اجرای فعالیت‌های ورزشی و جلسات روان‌شناسی برای توسعه مهارت‌های جسمی و روانی دانش‌آموزان.

- انجام تمرینات آرام‌سازی و مدیریت استرس به منظور ارتقاء سلامت روانی و جسمی.

الگوی پیشنهادی برنامه درسی مسئله‌محور با تأکید بر مهارت‌های زندگی در دوره اول متوسطه به‌طور جامع و ساختاریافته طراحی شده است. این الگو شامل شش بخش اصلی است: اهداف، محتوای فعالیت‌های یادگیری، روش‌های یادگیری، فضا، زمان، گروه‌بندی، مواد و منابع یادگیری، و ارزشیابی. اهداف برنامه بهبود مهارت‌های فردی، ارتباطی، اجتماعی، تفکری و جسمی و روانی را دنبال می‌کند و محتوای برنامه به تدریس مهارت‌های کلیدی مانند خودآگاهی، مدیریت احساسات، و تفکر نقادانه می‌پردازد. فعالیت‌های یادگیری شامل ایجاد دفترچه هدف‌گذاری، گفتگوهای گروهی، و نمایش‌های کوتاه است، در حالی که روش‌های یادگیری شامل فعالیت‌های تعیین هدف و جلسات گروهی می‌شود. فضاهای خاصی در کلاس برای فعالیت‌های مختلف در نظر گرفته شده و زمان‌بندی منظم برای جلسات هفتگی و ماهیانه فراهم شده است. گروه‌بندی فعالیت‌ها، منابع و ابزار یادگیری و روش‌های ارزشیابی نیز به‌طور دقیقی تعریف شده است تا به بهبود جامع مهارت‌های زندگی دانش‌آموزان کمک کند.

سوال ۳). اعتبار الگوی پیشنهادی برنامه درسی مساله محور با تاکید بر مهارت های زندگی دور اول متوسطه از دیدگاه معلمان تا چه اندازه است؟

پس از طراحی الگوی برنامه درسی، جهت اعتبارسنجی الگوی برنامه درسی از روش نظرخواهی استفاده شد. نمونه آماری، ۳۰ نفر از معلمان مطلع از طراحی برنامه درسی و صاحب نظر در ارتباط با برنامه های زندگی بودند، انتخاب شدند. از پرسشنامه محقق ساخته برای اعتبار سنجی استفاده شد. پرسشنامه شامل ۷۰ گویه با مقیاس پنج درجه ای لیکرت بود. به منظور تحلیل عاملی تاییدی الگو، از نرم افزار اسمارت پی ال اس ۱۳ استفاده شد. برای سنجش میزان اهمیت و تناسب مولفه های شناسایی شده از معلمان نظر خواهی شد که نتایج تحلیل داده ها بر اساس شاخص های آمار توصیفی و آزمون کندال در جداول زیر آورده شده است.

جدول ۴. نتایج اعتبار سنجی الگو

مقوله	مولفه های استخراج شده	بار عاملی	میانگین	انحراف استاندارد	رتبه براساس آزمون کندال
۳.۱	تدریس مهارت‌های خودآگاهی	۰/۸۷	۴/۱۶	۰/۷۵	۶/۱۱
	ارتقاء مهارت‌های ارتباطی در دانش‌آموزان از طریق فعالیت‌های گوناگونی	۰/۷۱	۴/۱۲	۰/۷۳	۶/۳۳
	تأکید بر مشارکت و همکاری دانش‌آموزان در فعالیت‌های کلاسی	۰/۵۲	۴/۰۷	۰/۶۴	۵/۸۷
	ارتقاء تفکر خلاق و تفکر نقادانه در دانش‌آموزان	۰/۵۴	۴/۳۳	۰/۶۷	۴/۸
	ارتقاء مهارت‌های جسمی و روانی دانش‌آموزان	۰/۹۴	۴/۱۱	۰/۴۳	۶/۶۵
محتوی	آشنایی با روش‌های تعیین و تنظیم اهداف واقعی در زندگی شخصی و حرفه‌ای.	۰/۵۱	۴/۲۶	۰/۷	۳/۱۱

تمرین در تعیین اهداف قابل دستیاب و مدیریت زمان برای رسیدن به آنها.	۰/۵۸	۴/۴۱	۰/۱۸	۴/۱۶
آموزش راهکارها برای حفظ تعادل روانی و عاطفی در مواجهه با فشارهای مختلف زندگی.	۰/۷۱	۴/۲۶	۰/۹۹	۶/۵۵
آموزش مهارت‌های مدیریت احساسات و ارتقاء خودآگاهی در موقعیت‌های مختلف.	۰/۵۴	۴/۰۷	۰/۱۱	۷/۲۰
آموزش مهارت‌های ارتباطی کالمی و غیرکالمی.	۰/۸۵	۴/۱۶	۰/۲۱	۷/۳۳
تمرین در برقراری روابط سالم و حمایتی با دیگران و شناسایی شبکه‌های اجتماعی مفید.	۰/۶۳	۳/۷۸	۰/۶۹	۳/۵۱
ارائه روش‌ها برای تقویت اعتماد به نفس و ایجاد خودپنداره مثبت.	۰/۵۸	۴/۰۹	۰/۲۴	۳/۱۶
آشنایی با هویت شخصی و ارزش‌های شخصی جهت افزایش و نگهداری عزت نفس.	۰/۵۲	۴/۱۴	۰/۲	۳/۲۹
آموزش مهارت‌های تفکر خلاق، تفکر نقادانه و تفکر پیچیده.	۰/۶۱	۴/۰۷	۰/۸۶	۵/۱۱
تمرین در انجام تصمیم‌گیری‌های صحیح و حل مسائل به شیوه‌های مختلف.	۰/۶	۳/۴۹	۰/۷۱	۱/۶۰
تشویق به مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی و مسئولیت‌های جهانی.	۰/۸	۴/۲۷	۰/۶۱	۵/۵۵
آموزش مهارت‌های مذاکره، حل تعارض‌ها و کشمکش‌ها به صورت سازنده.	۰/۳۴	۴/۳۲	۰/۱۷	۶/۷۴
آشنایی با راهکارها برای مدیریت استرس و کنترل فشار روحی و روانی.	۰/۴۲	۴/۳۳	۰/۳۴	۱/۷۵
توسعه مهارت‌های مدیریت استرس و ایجاد انگیزه در خود و دیگران.	۰/۴۷	۴/۱۶	۰/۵۸	۱/۹۱
ایجاد دفترچه هدف‌گذاری شخصی توسط دانش‌آموزان	۰/۵۳	۳/۷۸	۰/۵۴	۱/۳۳
برگزاری گفتگوهای گروهی در کلاس با موضوعات مرتبط با مهارت‌های ارتباطی و تشویق دانش‌آموزان به به اشتراک گذاری دیدگاه‌ها و تجارب شخصی.	۰/۵۱	۴/۱۰	۰/۳۷	۷/۵۲
اجرای نمایش‌های کوتاه توسط دانش‌آموزان با موضوعاتی مانند حل تعارض‌ها و کشمکش‌ها در محیط‌های اجتماعی.	۰/۸۷	۴/۱۹	۱	۱/۶۲
حل مسئله گروهی با استفاده از روش‌های تفکر نقادانه برای حل مسائل گره‌افکن و پیچیده.	۰/۵۵	۴/۱۵	۰/۵۷	۱/۹۴
برگزاری جلسات ورزشی یا روان‌شناسی به منظور تقویت مهارت‌های جسمی و روانی دانش‌آموزان و افزایش آگاهی آنها از اهمیت سلامتی روانی و جسمی.	۰/۶۸	۴/۱۳	۰/۳۱	۳/۲۳
استفاده از فعالیت‌های تعیین هدف و تدوین برنامه شخصی	۰/۶۵	۴/۱۵	۰/۷۶	۲/۳۵
برگزاری جلسات گفتگو و تعامل گروهی در کلاس	۰/۶۸	۴/۴۵	۰/۳۵	۲/۴۰
اجرای فعالیت‌های گروهی مانند نقش‌آفرینی و حل مسائل گروهی	۰/۲۵	۴/۳۶	۰/۰۳	۷/۸۳
اجرای تمرینات تفکر نقادانه و حل مسائل گروهی	۰/۹۴	۴/۴۱	۰/۹۵	۷/۴۷
انجام فعالیت‌های ورزشی و روان‌شناختی در کلاس	۰/۹۷	۴/۳۶	۰/۳۶	۷/۹۱

**فعالیت‌های
یادگیری**

**روش‌های
یادگیری یا
تدریس**

عنصر فضا	گوشه‌ای در کلاس تعیین شده به عنوان "کنکاشگری شخصی"	۰/۴۸	۴/۴۵	۰/۶۹	۵/۱۱
	یک "پایگاه گفتگو" در کلاس	۰/۹۱	۴/۱۶	۰/۴۱	۶/۶۷
	یک "میدان همکاری" در کلاس	۰/۶۱	۴/۳۵	۰/۳۱	۷/۳۴
	"کنکاشگری تفکری" در کلاس	۰/۸۶	۴/۱۲	۰/۳۱	۱/۶۴
	"ناحیه آرامش و ورزش" در کلاس	۰/۴۲	۴/۱۰	۰/۰۴	۷/۳۸
	گوشه‌ای در کلاس تعیین شده به عنوان "کنکاشگری شخصی"	۰/۴۲	۴/۱۲	۰/۱۵	۲/۲۳
عنصر زمان	هر هفته یک جلسه اختصاصی برای توسعه مهارت‌های فردی به ویژه خودشناسی و تعیین اهداف شخصی.	۰/۴۴	۴/۱۴	۰/۴۹	۶/۳۲
	اختصاص دادن زمان مشخص در برنامه هفتگی برای اجرای فعالیت‌های خودشناسی و تعیین اهداف.	۰/۵۸	۴/۸۱	۰/۰۳	۵/۷۲
	دو هفته یک بار برگزاری جلسات گفتگو و تبادل نظر در کلاس.	۰/۵۲	۴/۳۷	۰/۷۲	۲/۹۶
	هر ماه یک پروژه گروهی برای تقویت مهارت‌های اجتماعی و حل تعارض‌ها.	۰/۵۵	۳/۴۷	۰/۶۷	۷/۸۵
	هر جلسه تدریس با تأکید بر تفکر نقادانه و حل مسائل.	۰/۹۴	۳/۶۹	۰/۱۳	۱/۶۳
	هر هفته یک جلسه برگزاری فعالیت‌های جسمی و آرامشی.	۰/۸۳	۴/۲۴	۰/۷۴	۲/۳۰
عنصر گروه بندی	فعالیت‌ها برای تقویت خودنظمی و تعیین اهداف شخصی.	۰/۷۴	۳/۷۸	۰/۳۲	۶/۲۲
	توسعه مهارت‌های اعتماد به نفس و اثبات توانمندی فردی.	۰/۸۱	۴/۳۲	۰/۲۳	۲/۳۰
	ارائه فعالیت‌های گفتگو و تبادل نظر با هدف تقویت مهارت‌های گفتمان و گوش دادن مؤثر.	۰/۴۱	۴/۱۷	۰/۸۸	۱/۷۸
	پروژه‌ها و تمریناتی برای توسعه مهارت‌های نوشتاری و بیان نظر.	۰/۴۵	۴/۱۸	۰/۳۷	۴/۵۷
	فعالیت‌ها و بازی‌ها برای تقویت همکاری و حل تعارض در گروه‌ها.	۰/۴۴	۴/۴۵	۰/۸۶	۶/۳۹
	پروژه‌های گروهی با موضوعات اجتماعی جهت توسعه مهارت‌های اجتماعی.	۰/۴۴	۴/۳۶	۰/۴۲	۴/۷۴
	تدریس مطالب با رویکرد تفکر نقادانه و تشویق دانش‌آموزان به حل مسائل.	۰/۵۶	۴/۱۹	۰/۵۱	۲/۱۹
	انجام تمرینات تفکر خلاق به منظور ترغیب به ایده‌پردازی.	۰/۶۷	۴/۱۶	۰/۷	۱/۵۴
	اجرای فعالیت‌های ورزشی و جلسات روان‌شناسی برای توسعه مهارت‌های جسمی و روانی دانش‌آموزان.	۰/۸	۴/۱۱	۰/۹۸	۷/۰۹
	- انجام تمرینات آرام‌سازی و مدیریت استرس به منظور ارتقاء سلامت روانی و جسمی.	۰/۴۹	۴/۳۳	۰/۲۲	۵/۰۲
عنصر منابع	مرتبط با توانایی‌های آرامشی و مدیریت استرس	۰/۴۷	۴/۳۴	۰/۶۵	۱/۶۷
	منابع مرتبط با مهارت‌های ارتباطی و توانایی‌های گفتاری	۰/۴۸	۴/۲۵	۰/۱۷	۱/۹۲
	منابع مرتبط با تفکر نقادانه و تصمیم‌گیری	۰/۵۵	۳/۹۱	۰/۵۸	۴/۶۱
	منابع مرتبط با توسعه مهارت‌های فردی و تعیین اهداف	۰/۹۴	۴/۳۶	۰/۲۷	۶/۹۹
	منابع مرتبط با مهارت‌های اجتماعی و حل تعارض	۰/۵۳	۴/۴۵	۰/۲۴	۷/۱۷
	ارزیابی پروژه فردی	۰/۶۵	۴/۱۶	۰/۳۷	۳/۹۲

عناصر ارزشیابی	-ارزیابی گفتگوهای گروهی در کلاس			
	۰/۴۸	۳/۷۸	۰/۶۳	۲/۶۱
ارزیابی پروژه گروهی	۰/۴۶	۳/۸۹	۰/۵۴	۳/۹۹
اجرای آزمون با سوالات تفکر نقادانه و مسائل تفکری	۰/۵۴	۴/۱۵	۰/۷۱	۳/۰۱
ارزیابی عملکرد در فعالیت‌های ورزشی و روان‌شناختی	۰/۸۷	۴/۲۶	۰/۷۵	۶/۶۷

نتیجه آزمون تحلیل بارهای عاملی مولفه‌ها در جدول ۴ نشان می‌دهد، بار عاملی همه شاخص‌های تبیین‌کننده عناصر برنامه درسی از ۰/۴ بیشتر و قابل قبول است. همچنین میانگین میزان اهمیت هر یک از مولفه‌های برنامه درسی پیشنهادی بالای ۳ به دست آمد که حاکی از میزان اهمیت متوسط به بالای هر یک از مولفه‌ها است. میانگین رتبه مولفه‌ها بر اساس آزمون کندال منطبق بر نتایج جدول ۴ حاکی از آن است که فعالیت‌های یادگیری از قبیل برگزاری گفتگوهای گروهی در کلاس با موضوعات مرتبط با مهارت‌های ارتباطی و تشویق دانش‌آموزان به اشتراک‌گذاری دیدگاه‌ها و تجارب شخصی (۷/۵۲)، از روش‌های تدریس اجرای فعالیت‌های گروهی مانند نقش‌آفرینی و حل مسائل (۷/۸۳) و اجرای تمرینات تفکر نقادانه و حل مسائل گروهی (۷/۴۷)، انجام فعالیت‌های ورزشی و روان‌شناختی در کلاس (۷/۹۱)، و عنصر زمان هر ماه یک پروژه گروهی برای تقویت مهارت‌های اجتماعی و حل تعارض‌ها (۷/۸۵) در رتبه‌های بالاتری قرار گرفتند.

جدول ۵. برازش مدل و ضریب توافق متخصصان بر اساس آزمون کندال

عناصر برنامه درسی	بارعاملی	R^2	ضریب کندال	خی دو	درجه آزادی	سطح معناداری
اهداف	۰/۸۴۶	۰/۷۲۲	۰/۴۷۶	۳۴/۴۰۹		۰/۰۰۰
محتوی	۰/۸۷۶	۰/۷۷۵	۰/۴۸۵	۳۴/۷۷۷		۰/۰۰۰
تدریس	۰/۸۲۵	۰/۶۸۵	۰/۸۳۷	۴۶/۷۵۲		۰/۰۰۰
فعالیت‌های یادگیری	۰/۸۹۲	۰/۸۰۲	۰/۷۶۳	۴۲/۶۳۰		۰/۰۰۰
گروه بندی	۰/۹۱۵	۰/۸۴۲	۰/۸۸۷	۱۷/۷۰۹		۰/۰۰۱
امکانات و منابع	۰/۸۴۶	۰/۷۲۱	۰/۵۸۴	۱۱/۶۴۸		۰/۰۲۰
زمان	۰/۸۳۱	۰/۶۹۵	۰/۶۲۲	۱۲/۳۹۷		۰/۰۱۵
مکان	۰/۷۸۰	۰/۶۴۲	۰/۴۹۰	۹/۷۷۴		۰/۰۴۴
ارزشیابی	۰/۷۹۲	۰/۶۳۳	۰/۴۹۹	۲۰/۸۷۰		۰/۰۰۲

نتیجه آزمون تحلیل عامل تاییدی الگوی برنامه درسی پیشنهادی نشان می‌دهد، بار عاملی همه عناصر الگو، از ۰/۵ بیشتر و در نتیجه قابل قبول است. نتایج برازش مدل ساختاری الگو توسط شاخص R^2 نشان می‌دهد که الگوی پیشنهادی از برازش مناسب برخوردار است. باتوجه به نتایج آزمون کندال، ضریب توافق کندال مقوله‌های مورد ارزیابی بالاتر از ۰/۳ است که با توجه به سطح معناداری کسب شده از لحاظ آماری معنی دار است. این نتایج حاکی از آن است که بین معلمان مشارکت‌کننده در اعتبارسنجی پژوهش در خصوص مولفه‌های برنامه درسی پیشنهادی توافق و هم‌گرایی وجود دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف طراحی و اعتبارسنجی الگوی برنامه درسی مسئله‌محور با تأکید بر مهارت‌های زندگی در دوره اول متوسطه انجام شد

ملاحظات خاصی در هر یک از عناصر نه‌گانه الگوی برنامه درسی شناسایی شد. به‌ویژه، توجه به آموزش مهارت‌های خودآگاهی، ارتقاء مهارت‌های ارتباطی، و تقویت مهارت‌های تفکر خلاق و نقادانه از مهم‌ترین ویژگی‌های الگو به شمار می‌روند. پژوهش‌های قبلی نیز اهمیت این ویژگی‌ها را تأیید کرده‌اند (صفاریه، ۱۳۹۴؛ عاشوری و همکاران، ۱۳۹۱؛ ولی‌پور و همکاران، ۱۳۹۲؛ فورستر و همکاران، ۲۰۲۰). ویژگی‌های محتوا، فعالیت‌های یادگیری، روش‌های یاددهی-یادگیری، و سایر عناصر نیز به‌طور خاص بررسی شده و مورد تأیید پژوهشگران مختلف قرار گرفته‌اند (حنیفی و همکاران، ۱۳۹۰؛ شک و همکاران، ۲۰۲۱؛ رونکاین و همکاران، ۲۰۲۱؛ یون و همکاران، ۲۰۲۱؛ مائده و همکاران، ۲۰۲۱؛ نجفی و همکاران، ۱۳۹۱). در زمینه مواد و منابع یادگیری و ارزشیابی نیز، استفاده از کتب، نرم‌افزارها، و فعالیت‌های عملی به‌عنوان مؤلفه‌های کلیدی شناخته شد که با یافته‌های پژوهش‌های پیشین همخوانی دارد (مهوش و نونسفادرانی و همکاران، ۱۳۹۱؛ عرب‌گل و همکاران، ۱۳۸۴؛ میرزمانی و همکاران، ۱۳۹۱؛ ببادی و مشکانی، ۱۳۹۰؛ تیاگی و کوماری، ۲۰۲۰؛ گیم، ۲۰۲۱؛ بندک و همکاران، ۱۳۹۴ و ۱۳۹۳؛ کریمی و فکری، ۱۳۹۲).

نتایج آن نشان‌دهنده تطابق بالای الگوی پیشنهادی با نیازهای آموزشی و تأثیرات مثبت آن بر مهارت‌های زندگی دانش‌آموزان است. الگوی برنامه درسی طراحی شده با ۷۰ مولفه و براساس تحلیل عامل تاییدی، توانسته است نیازهای آموزشی را به خوبی برآورده کند و به تأیید معلمان نیز دست یابد. این یافته‌ها نشان‌دهنده انطباق و تطابق بالای الگوی پیشنهادی با استانداردهای موجود و تأثیر مثبت آن بر بهبود مهارت‌های زندگی دانش‌آموزان است. نتایج این پژوهش با نتایج تحقیقات مشابه مانند صفاریه (۱۳۹۴) و عاشوری و همکاران (۱۳۹۱) که به تأکید بر مهارت‌های زندگی در برنامه‌های درسی پرداخته‌اند، همسو است و نشان‌دهنده اهمیت این مهارت‌ها در فرآیند آموزشی است.

در بررسی عناصر مختلف برنامه درسی، ارتقاء مهارت‌های خودآگاهی، ارتباطی، اجتماعی، تفکری و جسمی-روانی به وضوح مشخص شد که این مهارت‌ها از طریق فعالیت‌های آموزشی مختلف بهبود یافته و تأثیرات مثبتی بر دانش‌آموزان داشته‌اند. نتایج مشابه با تحقیقات فورستر و همکاران (۲۰۲۰) و ولی‌پور و همکاران (۱۳۹۲) نشان‌دهنده تأثیر مثبت آموزش مهارت‌های خودآگاهی و ارتباطی است. همچنین، فعالیت‌های تفکر نقادانه و خلاق، و همچنین تمرینات جسمی و روانی، مطابق با یافته‌های السامدانی و همکاران (۲۰۲۲) و ببادی و مشکانی (۱۳۹۰)، به ارتقاء مهارت‌های تفکری و بهبود سلامت روانی و جسمی دانش‌آموزان کمک کرده‌اند. به علاوه، پیشنهاد می‌شود که برنامه درسی شامل تمرینات مستمر برای تقویت مهارت‌های خودآگاهی و اعتماد به نفس، اجرای فعالیت‌های گروهی و پروژه‌های مشترک، و برگزاری جلسات ورزشی و تمرینات مدیریت استرس باشد تا به بهبود کلی عملکرد و سلامت دانش‌آموزان کمک کند. این پیشنهادات می‌توانند به طراحی و بهبود برنامه‌های درسی در دوره اول متوسطه کمک کرده و به افزایش تأثیرگذاری فرآیند آموزشی منجر شوند.

مشارکت نویسندگان

میزان مشارکت نویسندگان در نگارش مقاله بطور مختصر شرح داده شود (به صورت درصد و نیز وظایف انجام شده در مقاله).

جناب آقای دکتر جواد کیهان استاد راهنما و ناظر بر تمام جوانب تهیه و تدوین مقاله

تشکر و قدردانی

تقدیر و تشکر از گروه علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه

تعارض منافع

«هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است»

منابع

ببادی، امین و مشکانی، محمد. (۱۳۹۰). مقیاس مهارت‌های زندگی: تدوین و هنجاریابی، ابزاری معتبر برای سنجش مهارت‌های زندگی دانش‌آموزان ابتدایی. مطالعات روانشناسی تربیتی، ۸(۱۴)، ۲۲-۱.

بندک، موسی، ملکی، حسن، عباس پور، عباس و ابراهیمی قوام، صغری. (۱۳۹۳). بررسی تاثیر آموزش مهارت های زندگی بر خلاقیت دانش آموزان. ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی، ۱۴(۱)، ۱۸۹-۲۰۰.

بندک، موسی، ملکی، حسن، عباس پور، عباس و ابراهیمی قوام، صغری. (۱۳۹۴). تاثیر آموزش مهارت های زندگی بر خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان. روانشناسی تربیتی (روانشناسی و علوم تربیتی)، ۱۱(۳۷)، ۳۱-۲۱.

جلیلی نیا، فروز و احمدی، پروین. (۱۴۰۰). شناسایی مولفه های برنامه درسی مساله محور مبتنی بر رویکرد زیبایی شناسی. آموزش در علوم انتظامی، ۹(۳۲)، ۱۹۰-۱۶۱. SID. <https://sid.ir/paper/952255/fa>

حسینی، سیدمحمدحسین. (۱۳۹۹). نقدی بر کتاب برنامه درسی در دوره متوسطه. پژوهشنامه انتقادی متون و برنامه های علوم انسانی، ۲۰(۱۰)، ۴۷-۱۹. SID. <https://sid.ir/paper/526819/fa>

حنیفی، فریبا و اسکندری نیا، فرحناز. (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین آموزش بزرگسالان (والدین) و مهارت های زندگی دانش آموزان. تحقیقات مدیریت آموزشی، ۳(۲۰)، ۷۰-۴۹.

دیبايي صابر، محسن. (۱۳۹۹). شناسایی و اولویت بندی روش های یادگیری غیررسمی معلمان دوره اول متوسطه (مورد مطالعه: معلمان دوره اول متوسطه شهر تهران). آموزش و توسعه منابع انسانی، ۷(۲۶)، ۱۲۴-۱۴۱. SID. <https://sid.ir/paper/387098/fa>

رحیمی، علیرضا، خرم آبادی، یدالله، نوابی، یاور و معین، راهله. (۱۳۹۵). بررسی میزان تاثیر آموزش مهارت های زندگی بر کاهش رفتارهای خطر ساز دانش آموزان پسر دوره متوسطه در معرض خطر. مجله علمی پژوهان، ۱۵(۱)، ۵۲-۴۴. SID. <https://sid.ir/paper/252924/fa>

رمضی، فریدون. (۱۴۰۱). طراحی و اعتباریابی الگوی برنامه درسی مسئله محور در درس ریاضی دوره ابتدایی. پایان نامه برای کسب درجه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، دانشکده ادبیات، علوم انسانی و اجتماعی. ص ۳.

شیخ الاسلامی، علی، جعفری، عیسی و عبادیان، علی. (۱۳۹۵). تاثیر آموزش مهارت های زندگی بر خودپنداره ی دانش آموزان دارای افت تحصیلی. پژوهش در نظام های آموزشی، ۱۰(۳۲)، ۰-۰.

صفاریه، محدثه. (۱۳۹۴). بررسی ضرورت آموزش مهارت های زندگی به دانش آموزان ابتدایی. همایش ملی آموزش ابتدایی. SID. <https://sid.ir/paper/858330/fa>

عاشوری، محمد، جلیل آبکنار، سیده سمیه، حسن زاده، سعید و پورمحمدرضای تجریشی، معصومه. (۱۳۹۱). اثربخشی آموزش مهارت زندگی بر سلامت روان دانش آموزان کم شنوا. آرشبو توانبخشی (توانبخشی)، ۱۳(۴) (مسلسل ۵۴)، ۵۷-۴۸.

عرب گل، فریبا، محمودی قزایی، جواد و حکیم شوشتری، میترا. (۱۳۸۴). اثر برنامه آموزش مهارت های زندگی بر عملکرد دانش آموزان سال چهارم دبستان. تازه های علوم شناختی، ۷(۳) (مسلسل ۲۷)، ۵۷-۵۱.

غریبی، حسن و قلی زاده، زلیخا. (۱۳۸۶). سطح مهارت های زندگی دانش آموزان راهنمایی و متوسطه استان کردستان. نوآوری های مدیریت آموزشی (اندیشه های تازه در علوم تربیتی)، ۱۳(۱) (مسلسل ۹)، ۱۴۱-۱۱۷.

کاکابرایي، کیوان و مرادی، علیرضا. (۱۳۹۶). تاثیر آموزش برنامه حل مساله محور بر مشکلات رفتاری دانش آموزان. روانشناسی افراد استثنایی، ۷(۲۵)، ۲۰۲-۱۷۵. SID. <https://sid.ir/paper/512953/fa>

کریمی، فریبا و فکری، سعیده. (۱۳۹۲). سنجش مهارت های زندگی دانش آموزان پایه اول متوسطه. آموزش و ارزشیابی (علوم تربیتی)، ۶(۲۲)، ۷۳-۸۵.

گرشاسبی، ایوب، فتحی واجارگاه، کوروش و عارفی، محبوبه. (۱۴۰۰). جایگاه قومیت در برنامه های درسی پنهان دوره دوم متوسطه. مطالعات برنامه درسی، ۱۶(۶۱)، ۵۸-۲۷. SID. <https://sid.ir/paper/1052622/fa>

محمودی، فریده، بهروزسرچشمه، سعیده، کریمی، مسعود، انصاری شهیدی، مجتبی و جلیل آبکنار، سیده سمیه. (۱۳۹۵). تاثیر آموزش مهارت زندگی بر کفایت اجتماعی دانش آموزان آهسته گام. توانمندسازی کودکان استثنایی، ۷(۱۹)، ۶۷-۶۰.

مهوش ورنوسفادرائی، عباس، ادیب سرشکی، نرگس و مولی، گیتا. (۱۳۹۱). تاثیر آموزش مهارت های زندگی بر میزان مهارت های اجتماعی دانش آموزان کم شنوای فراگیر. پژوهش در علوم توانبخشی، ۸(۳)، ۴۸۸-۴۷۷.

میرزمانی، سید محمود، آزور، فتاح، دولتشاهی، بهروز و عسکری، علی. (۱۳۹۱). اثربخشی آموزش مهارت های زندگی بر کاهش علائم افسردگی دانش آموزان. تحقیقات علوم رفتاری، ۱۰(۲) (پی در پی ۲۳)، ۱۳۲-۱۲۴.

نجفی، محمود، بیگدلی، ایمان الله، دهشیری، غلامرضا، رحیمیان بوگر، اسحاق و طباطبایی، موسی. (۱۳۹۱). نقش مهارت های زندگی

در پیش‌بینی سلامت روان دانش‌آموزان. فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی (فرهنگ مشاوره)، ۳(۱۱)، ۱۰۱-۱۱۶.
ولی‌پور، احمد، بالویی جامخانه، عزت‌الله و سقایی، سحر. (۱۳۹۲). بررسی و مقایسه تاثیر آموزش مهارت‌های زندگی بر میزان رضایت از زندگی دانش‌آموزان. تحقیقات مدیریت آموزشی، ۴(۴) (مسلسل ۱۶)، ۳۹-۵۶.

References

- Alsamadani, H. A. (2022). Flipping EFL Classrooms: Impacts on Students' Achievement and Life Skills Learning. *International Journal of Computer Science & Network Security*, 22(4), 229-236.
- Forester, B. E., Holden, S. L., Woltring, M., & Hauff, C. (2020). Life Skills Programming: A Case Study of DI Student-Athletes' Perceptions and Suggestions. *Journal of Issues in Intercollegiate Athletics*.
- Garshasbi, A., fathivajargah, K. and Arefi, M. (2021). The Status of Ethnicity in the Hidden Curriculum of Secondary School. *Journal of Curriculum Studies*, 16(61), 27-58. (In Persian)
- Gim, N. G. (2021). Development of life skills program for primary school students: Focus on entry programming. *Computers*, 10(5), 56.
- Harris, A., Jones, M., & Crick, T. (2020). Curriculum leadership: a critical contributor to school and system improvement. *School Leadership & Management*, 40(1), 1-4.
- Maddah, D., Saab, Y., Safadi, H., Abi Farraj, N., Hassan, Z., Turner, S., ... & Salameh, P. (2021). The first life skills intervention to enhance well-being amongst university students in the Arab world: 'Khotwa' pilot study. *Health Psychology Open*, 8(1), 20551029211016955.
- Mahmodi, F., Behroz cheshme, S., Karimi, M., Shahidi ansari, M. and Abkenar, S. (2016). The Effectiveness of Life Skill Training on the Social Competency in Slow Paced Students. *Empowering Exceptional Children*, 7(3), 60-67. (In Persian)
- Mahvashe Wernofaderani, A., Adibsereshki, N. and Movallali, G. (2012). The effectiveness of life skills training on enhancing the social skills of hearing impaired boy secondary school students in inclusive schools. *Journal of Research in Rehabilitation Sciences*, 8(3), 477-488. doi: 10.22122/jrs.v8i3.431 (In Persian)
- Mirzamani, S. M., Azour, F., Dowlatsahi, B. and Askari, A. (2012). Efficacy of life skills training on reduce depressive symptoms in student population. RBS 2012; 10 (2) URL: <http://rbs.mui.ac.ir/article-1-250-fa.html> (In Persian)
- najafi, M. and bigdeli, I. (2012). The Role of Life Skills in the Prediction of Students' Mental Health. *Counseling Culture and Psycotherapy*, 3(11), 101-116. doi: 10.22054/qccpc.2012.6081 (In Persian)
- Ronkainen, N. J., Aggerholm, K., Ryba, T. V., & Allen-Collinson, J. (2021). Learning in sport: From life skills to existential learning. *Sport, Education and Society*, 26(2), 214-227.
- Shek, D. T., Lin, L., Ma, C. M., Yu, L., Leung, J. T., Wu, F. K., ... & Dou, D. (2021). Perceptions of adolescents, teachers and parents of life skills education and life skills in high school students in Hong Kong. *Applied Research in Quality of Life*, 16, 1847-1860.
- Tyagi, C., & Kumari, A. (2020). Acquisition of Life Skills through Social Media by Senior Secondary Students. *Journal on School Educational Technology*, 16(3).
- Valipour, A., Baloui Jamkhaneh, E., and Saghaei, S. (2013). Investigation of the Effects of Life Skills on Male and Female High School Students' Life Satisfaction. *Educational Administration Research*, 4(4), 16, 39-56. (In Persian)
- VanTassel-Baska, J., & Wood, S. M. (2023). The integrated curriculum model. In *Systems and models for developing programs for the gifted and talented* (pp. 655-691). Routledge.
- Yuen, M., Lee, Q. A., & Chung, Y. B. (2021). Meaning in life, connectedness, and life skills development in junior secondary school students: teachers' perspectives in Hong Kong. *Pastoral care in education*, 39(1), 67-83.